

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-71-06

Druk nr 719
Warszawa, 19 czerwca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Skarbu Państwa.

Z poważaniem

(-) Kazimierz Marcinkiewicz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku operatów szacunkowych, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 156 ust. 3 i 4 oraz art. 158 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.”;

2) w art. 16:

a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wpływy ze sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, z ich częściami składowymi, realizowanej w trybach przetargowych, o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128, z późn. zm.²⁾), o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400.000 ha;”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Środki ze źródeł, o których mowa w ust. 2 pkt 1, Agencja Nieruchomości Rolnych przekazuje w formie zaliczek kwartalnych, w wysokości ustalonej w rocznym planie finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, w terminie 30 dni po zakończeniu kwartału. Rozliczenie roczne zobowiązania następuje w terminie 14 dni po zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa sprawozdania finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Oprócz zadań, o których mowa w ust. 1, Agencja realizuje również zadania określone odrębnymi przepisami, a w szczególności przepisami o kształtowaniu ustroju rolnego oraz przepisami o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”;

2) w art. 20 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Środki finansowe z gospodarowania mieniem Zasobu przeznacza się na finansowanie obciążających mienie Zasobu zadań określonych w ustawie, w tym na obsługę zobowiązań Agencji określonych w art. 20a ust. 1 i 4, a także zadań określonych przepisami o kształtowaniu ustroju rolnego oraz przepisami o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) w art. 20c w ust. 1 w pkt 2 dodaje się lit. e w brzmieniu:

„e) koszty wynikające z przekazania środków pieniężnych na Fundusz Rekompensacyjny, o którym mowa w przepisach o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.³⁾) w art. 58 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Należności za odpłatne przejmowanie nieruchomości na własność Skarbu Państwa pokrywane są w całości z budżetu państwa w formie dotacji.”.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2004 r. Nr 281, poz. 2772 oraz z 2005 r. Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1420 i Nr 175, poz. 1459.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 756, z 1999 r. Nr 60, poz. 636, z 2000 r. Nr 45, poz. 531, z 2001 r. Nr 73, poz. 764, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 228, poz. 2255 i Nr 229, poz. 2273, z 2004 r. Nr 91, poz. 873, Nr 146, poz. 1546 i Nr 236, poz. 2355 oraz z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 132, poz. 1110, Nr 150, poz. 1248 i Nr 163, poz. 1362.

UZASADNIENIE

Nowelizacja ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa ma na celu doprowadzenie do spójności przepisów obydwu ustaw w zakresie określającym zobowiązania Agencji Nieruchomości Rolnych wobec budżetu państwa oraz z tytułu przekazywania środków finansowych na rzecz Funduszu Rekompensacyjnego. Wprowadzenie proponowanych zmian usunie sprzeczność norm prawnych uniemożliwiających przekazywanie przez Agencję Nieruchomości Rolnych środków finansowych do Funduszu Rekompensacyjnego. Środki te stanowią główne źródło finansowania rekompensat dla osób uprawnionych, które pozostawiły nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wojną rozpoczętą w 1939 r. Ww. rekompensaty pieniężne przysługują na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej i stanowią wymagalne zobowiązanie Rzeczypospolitej Polskiej potwierdzone orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Realizacja uprawnień zabużańskich wynika z zobowiązań państwa polskiego wobec tej grupy społecznej, potwierdzonych od 60 lat ustawami krajowymi, ratyfikowaną umową międzynarodową oraz orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Konstytucyjnego. Rzeczpospolita Polska w ugodzie z dnia 6 września 2005 r. zawartej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka zobowiązała się efektywnie wdrażać ustawę z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Przedmiotowa nowelizacja zmierza do zapewnienia efektywnej realizacji ww. ustawy. Brak wdrożenia tej ustawy będzie skutkowało wysokimi wydatkami z budżetu państwa na odszkodowania i koszty sądowe w przegranych procesach wytaczanych przez zabużan przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

w sądach powszechnych i w Europejskim Trybunale Praw Człowieka. Już w tej chwili przed Trybunałem w Strasburgu oczekuje na rozpatrzenie około 230 skarg i kilkakrotnie więcej skarg w sądach krajowych. Wobec powyższego, Rzeczpospolita stoi przed wyborem, czy dobrowolnie realizować obowiązującą ustawę zabużańską i wypłacać rekompensaty 20% wartości mienia, czy też wypłacać 100% wartości mienia w formie odszkodowania przyznanego przez sądy. W tym drugim przypadku do odszkodowania doliczyć należy koszty sądowe, koszty zadośćuczynienia za wieloletni brak realizacji uprawnień i podobnych roszczeń. Zagrozi to wydolności państwa do realizacji zadań publicznych, w tym również polityki rolnej i prorozwojowej.

Wyżej przedstawiony wybór jest oczywisty, w państwie prawa – Rzeczypospolitej Polskiej – należy umożliwić realizację wymagalnych uprawnień obywateli, zredukowanych do 20% (rekompensata), co jest korzystne dla finansów publicznych i państwa polskiego.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie innych ustaw wprowadza do:

- 1) ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej następujące zmiany:
 - a) w art. 10 ust. 2 wprowadzono wyłączenie stosowania art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ponieważ ograniczenie ważności operatu szacunkowego do 12 miesięcy w postępowaniu administracyjnym w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty, które jest postępowaniem długotrwałym, naraziłoby wnioskodawcę na dodatkowe, nieuzasadnione koszty. Po utracie ważności operatu szacunkowego wnioskodawca za każdym razem zobowiązany byłby do przedstawienia dowodu w postaci nowego operatu szacunkowego lub też w postaci aktualizacji dokonanej przez rzeczoznawcę majątkowego, który sporządził „pierwotny” operat szacunkowy,

b) w art. 16 określono sposób rozpoczęcia realizacji przez Agencję Nieruchomości Rolnych sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, z przeznaczeniem na potrzeby Funduszu Rekompensacyjnego. Zgodnie z ust. 2 pkt 1 przychodami Funduszu Rekompensacyjnego mają być wpływy pochodzące ze sprzedaży nieruchomości Zasobu, z ich częściami składowymi, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400 tys. ha. Przy takim uregulowaniu Agencja nie będzie zmuszona do ograniczania ratalnej sprzedaży nieruchomości Zasobu. Wpływy w odróżnieniu od przychodów są kategorią kasową, co oznacza, że zasilanie Funduszu Rekompensacyjnego odbywać się będzie przez przekazywanie kwot rzeczywiście uzyskanych w wyniku zbycia nieruchomości, z założeniem, że część należności będzie rozłożona na raty i wpływy Funduszu Rekompensacyjnego z tego tytułu będą rozłożone w czasie. W interesie zarówno budżetu państwa jak i uprawnionych do rekompensaty jest, aby ze zbycia ww. areалу uzyskać jak najwięcej środków finansowych. Zagwarantować to może sprzedaż tych nieruchomości w drodze przetargów (osiągnięcie najwyższej ceny). W przypadku zbywania nieruchomości w trybie bezprzetargowym sprzedaż tych nieruchomości odbywała się po cenie oszacowania. Należy zauważyć, że generalną zasadą zbywania nieruchomości przez Agencję jest sprzedaż w formie przetargu. Inne formy zbywania nieruchomości stanowią wyjątek i są ograniczone do przypadków ściśle określonych w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Proponowana zmiana pomimo ograniczenia katalogu trybów zbywania nieruchomości jedynie do trybów przetargowych nie ograniczy przychodów Funduszu Rekompensacyjnego, a wręcz przeciwnie zapewni obligatoryjne stosowanie trybu przetargowego przy sprzedaży ww. nieruchomości, w którym działa mechanizm konkurencji między oferentami, umożliwiający uzyskanie wyższej ceny sprzedaży. W efekcie powyższego nastąpi zwiększenie przychodów Funduszu Rekompensacyjnego i tym samym wzmocnienie gwarancji realizacji uprawnień zabużańskich. Należy podkreślić, że odbędzie się to bez uszczerbku dla realizacji praw

nabytych na podstawie tzw. prawa pierwszeństwa przysługującego dzierżawcom i byłym właścicielom gruntów Zasobu (art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r.). Ponadto proponowane rozwiązanie nie zmienia w niczym rozwiązań prawnych co do trybu zbywania gruntów Zasobu uregulowanych kompleksowo w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Dostosowano również termin rocznego rozliczenia zobowiązania Agencji Nieruchomości Rolnych z tytułu sprzedanych w danym roku w drodze przetargów nieruchomości Zasobu WRSP. Rozliczenie powinno nastąpić w terminie wynikającym z przepisów ustawy o rachunkowości, tj. w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu roku obrotowego, w oparciu o sprawozdania przygotowane przez Agencję,

- 2) ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa następujące zmiany:
 - a) w art. 6 dostosowano katalog zadań realizowanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych, wprowadzając zadania wynikające z ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) w art. 20 ust. 4 uzupełniono katalog kosztów gospodarowania Zasobem o koszty związane ze sprzedażą nieruchomości, z przeznaczeniem na zasilenie Funduszu Rekompensacyjnego. Rozwiązanie powyższe zapewni spójność przepisów ww. ustawy z ustawą o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) w art. 20c dodano przepis uwzględniający w gospodarce finansowej związanej z gospodarowaniem Zasobem koszt wynikający z przekazania środków pieniężnych na Fundusz Rekompensacyjny. Rozwiązanie powyższe jest uszczegółowieniem zasady określonej w lit. b,
- 3) ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, zmianę w art. 58 ust. 2a, która dotyczy należności za odpłatne

przejmowanie nieruchomości na własność Skarbu Państwa pokrywanych w całości z budżetu państwa w formie dotacji. Zmiana ta jest konsekwencją wejścia w życie od dnia 1 stycznia 2006 r. ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych i określenia w art. 110 tej ustawy nowych warunków udzielania z budżetu państwa dotacji.

Projekt ustawy został, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Skarbu Państwa. W trybie przewidzianym przepisami ww. ustawy nie zostało zgłoszone zainteresowanie omawianym projektem.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

I. Zakres podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny

Ustawa będzie dotyczyła bezpośrednio osób, które pozostawiły nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz Agencji Nieruchomości Rolnych. Wdrożenie ustawy zapewni maksymalizację wpływów ze sprzedaży 400 tys. ha nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przeznaczonych na sfinansowanie rekompensat zabużańskich na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Przeprowadzone konsultacje

Projekt ustawy został opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Skarbu Państwa – www.msp.gov.pl, a także został przesłany w ramach uzgodnień międzyresortowych do następujących organizacji reprezentujących zabużan:

- Związek Wysiedlonych Wierzyteli Skarbu Państwa,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kresowian Wierzyteli Skarbu Państwa.

Obydwie organizacje nie zgłosiły uwag do przedmiotowego projektu.

Zaproponowane w nowelizacji rozwiązania uzyskały pozytywną opinię Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów z dnia 13 lutego 2006 r.

III. Zakres oceny skutków regulacji

Przygotowana ocena skutków regulacji sporządzona została zgodnie z obowiązującymi zasadami i obejmuje minimalny zakres oceny.

IV. Skutki wprowadzenia regulacji

1. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu oraz sektora publicznego

Wdrożenie ustawy powinno mieć korzystny wpływ na obniżenie wydatków budżetu przez ograniczenie potrzeb pożyczkowych Funduszu Rekompensacyjnego. W dalszej konsekwencji zapobiegnie zwiększonym wydatkom budżetu państwa na wypłaty odszkodowań, które mogą być zasądzone od Skarbu Państwa zabużanom w sytuacji, gdy nie nastąpi wdrożenie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. Niniejsza nowelizacja służy zagwarantowaniu finansowania ww. rekompensat. Bez uszczerbku dla realizacji praw nabytych dzierżawców lub byłych właścicieli gruntów Zasobu istnieje wystarczający areał, aby w przedziale 5-6 lat podmiot zarządzający Zasobem uplasował na rynku 400 tys. ha, co odpowiada ok. 60 tys. ha rocznie. Agencja średniorocznie sprzedaje 100 tys. ha gruntów, z czego połowa jest sprzedawana w trybie bezprzetargowym (sprzedaż na rzecz dzierżawców). Agencja będzie więc w stanie zbyć 60 tys. ha gruntów w trybie przetargowym, z przeznaczeniem na realizację uprawnień zabużańskich.

Dokumentem określającym tempo sprzedaży gruntów rolnych Zasobu jest roczny plan finansowy Zasobu, przygotowywany przez Agencję Nieruchomości Rolnych i zatwierdzany przez Ministra Skarbu Państwa działającego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z punktu widzenia potrzeb Funduszu Rekompensacyjnego należy wskazać, że dotychczas potwierdzone potrzeby finansowe Funduszu, obejmujące szacowaną wielkość wypłat rekompensat (wynikających z decyzji i zaświadczeń wydanych od 1990 r. łącznie z prognozą na rok 2006), wynoszą ok. 890 mln zł. Plan finansowy Zasobu na 2006 r. przewiduje wpłatę na Fundusz Rekompensacyjny w wysokości 280 mln zł. W przypadku rozpoczęcia wypłat w 2006 r. brakujące środki zostaną pozyskane w formie pożyczki z budżetu państwa, co zostało przewidziane w tegorocznej ustawie budżetowej.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku gdy realizacja uprawnień zabużańskich będzie odbywała się w formie zaliczenia, tzn. nabywania

przez uprawnionych nieruchomości z Zasobu WRSP, ewentualne późniejsze zbywanie nieruchomości rolnych będzie podlegało ograniczeniom wynikającym z przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego (prawo pierwokupu). Tak więc, w przypadku zbywania przez zabużan nieruchomości na rynku wtórnym, w każdym momencie Agencja będzie mogła wykonać prawo pierwokupu i przeznaczyć takie nieruchomości dla rolników zamierzających powiększyć gospodarstwa rodzinne i przez to zrealizować postulat poprawy struktury agrarnej. W przypadku sprzedaży przez Agencję nieruchomości nabytych w drodze pierwokupu, istnieje możliwość kupna przez rolników indywidualnych nieruchomości będącej przedmiotem przetargu bezpośrednio od Agencji Nieruchomości Rolnych i w ten sposób realizowania polityki rolnej państwa równoległe do zapewnienia środków na Fundusz Rekompensacyjny. Należy podkreślić, że większość zabużan (ok. 80%) wybiera opcję rekompensaty pieniężnej, a zatem nie stanowią „konkurencji” dla rolników indywidualnych, którzy zamierzają nabyć grunty rolne od Agencji.

2. Wpływ na rynek pracy

Wdrożenie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

3. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wdrożenie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

4. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Wdrożenie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację w regionach.

V. Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU

Ewa Ośniecka - Tamecka

Min.EOT/ ¹²⁴⁸ 792006/DP/jk

Warszawa, 2 czerwca 2006 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2, ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Ewę Ośniecką – Tamecką.

Szanowna Pani Minister!

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-71-06), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot przedłożonego projektu ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do uprzejmej wiadomości:

Pan
Wojciech Jasiński
Minister Skarbu Państwa

